

Pregó campaners Os de Balaguer

El campanar de Lleida

A dalt de la muntanya que domina
la hermosura dels termes lleidatans,
s'aixeca un campanar fet per titans
ó per homes de rassa gegantina.
Quan guaita cap a vall, l'aigua veïna
del riu li dona espill y l'horta encants;
y guaitant cap amunt, toca amb les mans
y conversa amb la lluna y la boirina.
Pugem-hi, doncs... l'escala cargolada
quals ulls dona mareig y al cor neguit
sembla que estigui del cel penjada.
Y amunt, amunt, ja ets dalt, ara, esperit,
si et sents d'áliga'l cor, pren revolada,
que ja ets a mig camí del infinit!

*Magí Morera i Galícia
Lleida al seu poeta, Maig 1912*

He volgut començar aquest pregó amb un dels poemes més populars de Magí Morera dedicat al campanar de la Seu Vella de Lleida perquè crec que reflexa l'esperit i aplega tots els sentiments que tenim els lleidatans envers el campanar més entranyable i el que ens serveix de “guia” en qualsevol lloc que ens trobem de la ciutat. És un campanar que sempre ens dona la benvinguda. Quan després d'un viatge tornem a Lleida, i de vegades a molts quilòmetres, i veiem o intuïm el campanar de la Seu Vella, sabem amb certesa que “ja som a casa”. La seva majestuositat ha presidit i presideix la vida quotidiana dels lleidatans. Però un campanar sense campanes és quasi com si parléssim d'una persona sense cor ni ànima. El campanar de la Seu Vella sense campanes no hagués pogut arribar a ser mai “el guia” dels lleidatans perquè li hagués mancat l'esperit i el cor que el fan bategar. Han estat les campanes les que durant molts segles han marcat les pautes

de la vida dels lleidatans. En l'Edat Mitjana les campanes de la Seu Vella eren les que marcaven el que avui en dia podríem anomenar "l'agenda" dels lleidatans". Els diferents tocs religiosos, festius, etc, anunciaven als lleidatans tot el que esdevenia a la ciutat, fos bo o dolent.

Avui en dia, però, sovint, en la nostra vida quotidiana pensem: "Què estan tocant les campanes ara?". Hom pensarà que com pot ser que per mitjà de diferents combinacions de cops amb unes quantes campanes s'aconsegueixi transmetre algun fet o succés. Doncs si és possible i evidentment en l'Edat Mitjana i èpoques posteriors conèixer el llenguatge de les campanes era imprescindible per estar informat de tot allò que passava a la ciutat. La gent no només les escoltava sinó que a més n'entenia el significat. La majoria, però, de tocs indicaven l'horari religiós. Fou a meitats del segle XV, quan s'instal·len al campanar de la Seu Vella, les dues campanes que han sobreviscut al pas dels temps. La Mònica i la Silvestra. Aquestes campanes foren pagades pel Capítol Catedralici i per La Paeria, per aquest motiu una de les esmentades campanes porta l'escut de la Paeria amb els tres lliris. Es a partir d'aquest moment, i en aquells temps fou un acte de gran modernitat, que les campanes de la Seu Vella deixen de banda els tocs canònics de l'horari religiós per començar a marcar els quarts i les hores. I és que el *temps* ja començava a tenir i ser un valor dins la vida quotidiana dels lleidatans. Les campanes del campanar de la Seu van portar a la ciutat, a fer un pas gegant de modernitat, de mentalitat progressista, en l'època que estem parlat, i de canvis importants en les mentalitats d'aquell temps. En l'actualitat entre la *Mònica i la Silvestra* els lleidatans podem gaudir del marcatge de les hores i dels quarts i després de l'acord assolit amb gremi de campaners es fan 20 tocs a l'any que marquen temps litúrgics i festius. Per tant d'una manera o un altre, d'una forma més intensa o purament anecdòtica les campanes de la Seu Vella estan presents en la

quotidianitat dels lleidatans. En aquest últim segle, i potser coincidint amb la industrialització massiva, la generació dels mitjans de transport sobre el territori, tan col·lectiu com individual, i amb l'augment dels sorolls i el creixement de les ciutats que això comporta, s'ha anat perdent la necessitat de comunicar-nos a través d'aquestes veus. Per tant és lògic que se'n vagi oblidant el significat i el que representen.

El so dels campanars és una comunicació més. I en aquest món de comunicació en què vivim, hi ha comunicacions que desitgem, altres que estimem i altres que podem arribar a odiar. El so de les campanes és se'ns dubte un d'aquells sons que estimem perquè a la vegada que ens marquen un present, ens recordem que la nostra ciutat té un passat històric i patrimonial important. Crec que les campanes, en el món modern que ens movem, han de seguir sent un valor important, però hem de ser valents i apostar per una vesant progressista: les campanes i els seus tocs s'han de tenir present com una qüestió de patrimoni, més que de fer-nos tornar a viure al ritme de temps ja passat i superats. Hem de conèixer les formes de vida del passat, valorar la nostra història, la gran i la petita, la dels dies importants i la de cada dia, la del nostre gran campanar i la de cada campanar de cada poble. Som hereus d'un llegat molt important que ens ha fet com som. Però aquest fonament és el que ens permet encarar el futur amb maduresa i preparació. Els missatges i els codis de les campanes són el precedent de noves formes de comunicació. Les lliçons del passat, del patrimoni i de la història han de ser l'esperó pel futur i hem de veure les campanes com un valor patrimonial perquè al cap i a la fi són un valor actual i per tant de futur.

Moltes gràcies